

Vedlegg 2 - Rapporteringskrav på ulike fagområder

Departementet ber om at direktoratet rapporterer på følgende i årsrapporten for 2024:

1. Status for EØS-midlene: omfang og ressursbruk i Miljødirektoratet og kort status for resultatoppnåelse i de ulike programmene Miljødirektoratet følger opp.
2. Mengde av ulike typer natur restaurert med midler fra kap. 1420 post 31
3. Årlig rapportering på prosjekt for kunnskapsinnhenting om andebestandene og jaktas påvirkning på naturmangfoldet under Lodden i Kautokeino (oppdrag gitt i februar 2023).
4. Status på oppgaver, ressurser og risikoområder hos statsforvalteren på forurensningsområdet.
5. Oversikt over gjennomførte og påbegynte evalueringer i året og planlagte evalueringer kommende år.
6. Høstbare viltressurser

1. Status for EØS-midlene: omfang og ressursbruk i Miljødirektoratet og kort status for resultatoppnåelse i de ulike programmene Miljødirektoratet følger opp.

EØS-midlene for perioden 2014-2021 avsluttes i april 2025, og i løpet av denne perioden har Miljødirektoratet vært en sentral samarbeidspartner i klima- og miljøprogrammer i åtte land: Estland, Latvia, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Slovenia, Romania og Bulgaria. For å følge opp arbeidet, som blant annet har omfattet deltakelse i møter, prosjektbesøk og tilrettelegging av studieturer til Norge, har vi brukt omtrent tre årsverk.

Vårt engasjement har sikret at EØS-midlene ble brukt i tråd med formålet, og at prosjektene har bidratt til reduserte klimagassutslipp, forbedret miljø og styrket evne i mottakerlandene til å implementere EU-regelverk. Midlene har også vært en viktig faktor for å styrke bilaterale relasjoner mellom Norge og mottagerlandene, blant annet gjennom studiebesøk og andre samarbeidsaktiviteter. Over 100 av de rundt 300 gjennomførte prosjektene involverte norske partnere, noe som ytterligere har bidratt til å forsterke det bilaterale samarbeidet.

I 2024 arrangerte alle landene sluttkonferanser hvor resultatene fra programmene ble presentert. Miljødirektoratet deltok på disse og var i tillegg vertskap for en egen sluttkonferanse i Oslo, hvor alle våre åtte samarbeidsland var invitert til å dele erfaringer og læringspunkter fra perioden. For å dele erfaringer har vi også publisert resultater fra flere av prosjektene på våre nettsider og gjennom våre kanaler i sosiale medier.

2. Mengde av ulike typer natur restaurert med midler fra kap. 1420 post 31.

Det er fortsatt utfordrende å rapportere på 'mengde restaurert natur'. Vi har ikke standarder for slik rapportering. Gjennom EUs arbeid med naturrestaureringsforordningen, regner vi med at det vil komme standarder for rapportering på ulike typer restaurert natur, som Norge kan og bør dra nytte av.

Tildelte midler til naturrestaurering sier noe om omfanget av restaurering i ulike typer natur. I 2024, som de foregående årene, ble det restaurert mye myr. I tillegg ble det gjennomført flere større og mindre uttak av fremmede treslag i verneområder. Det ble i 2024 meldt inn behov for i overkant av 70 millioner kroner over post 1420.31 til naturrestaurering i regi av forvaltningsmyndigheten for verneområder. Om lag 60 millioner kroner ble tildelt til tiltak innenfor postformålet, og av disse ble ca. 54 millioner kroner rapportert brukt.

- Om lag 30 millioner kroner gikk til restaureringstiltak i myr, primært i verneområder og på Statskoggrunn, og 25,5 millioner av dette ble rapportert brukt. Om lag 1 300 daa (dekar) myr ble restaurert med midler fra denne budsjettposten i 2024.
- I underkant av 20 millioner kroner gikk til uttak av fremmede treslag i verneområder, og ca. 18 millioner av disse ble brukt.
- Det ble tildelt i overkant av 5 millioner til restaurering av annen våtmark enn myr, og alt ble rapportert brukt.
- I overkant av 4,5 millioner ble totalt tildelt restaureringstiltak i sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark, og her ble ca. 4 millioner rapportert brukt.
- I overkant av én million kroner ble benyttet til andre typer restaureringstiltak.

3. Årlig rapportering på prosjekt for kunnskapsinnhenting om andebestandene og jaktas påvirkning på naturmangfoldet under Lodden i Kautokeino (oppdrag gitt i februar 2023).

Det er avklart med KLD at denne oppgaven ikke vil bli gjennomført i 2024 på grunn av kapasitetsmangler og myndighetsoverføring av oppgavene knyttet til høstbart vilt til Landbruksdirektoratet.

4. Status på oppgaver, ressurser og risikoområder hos statsforvalteren på forurensningsområdet.

I 2024 har vi jobbet med å videreutvikle risikostyringen av embetene på klima- og miljøområdet. Vi har hatt særskilt fokus på de områdene der risikoen er størst for å ikke levere i tråd med resultatmålene i tildelingsbrevet eller de faste oppgavene i hovedinstruksen.

Vi vil i 2025 fortsette arbeidet, blant annet for å kunne gi en nyttig og samlet vurdering til departementet om risikobildet ute i embetene.

Flere embeter melder om risiko knyttet til den løpende saksbehandlingen, og at summen av oppgaver er stor sammenliknet med ressurser som er tilgjengelig til å løse dem. For å bidra til bedre utnyttelse av kapasiteten har vi startet arbeidet med tiltak som skal forenkle og bedre prioritere forvaltningen på forurensningsområdet. Vi har i 2024 gjort en kartlegging av hvordan statsforvalterne regulerer samferdselsprosjekter, og den viser at det er forskjeller i både ressursbruk og regulering av store samferdselsprosjekter embetene imellom. Vi organiserer oppfølgingen i et prosjekt med mål om å levere maler, veiledning og eventuelle forskriftsforslag med mål om mer enhetlig og effektiv regulering.

Vi ser at implementeringen og oppfølgingen av Industriutslippsdirektivet (IED) utgjør et sentralt risikoområde i vår styring av statsforvalteren. Strengere miljøkrav, økt tilsynsbehov og krav om jevnlig oppdatering av tillatelser legger press på både kapasitet og kompetanse hos statsforvalteren. Risikoen knytter seg særlig til manglende ressurser til å gjennomføre tilsyn og saksbehandle nye krav innenfor fastsatte frister, noe som kan føre til forsinkelser i gjennomføringen av direktivet. For å redusere denne risikoen jobber vi med å styrke veiledning, tilrettelegge for kompetanseutvikling og sikre en mer effektiv samordning mellom direktoratet og statsforvalteren.

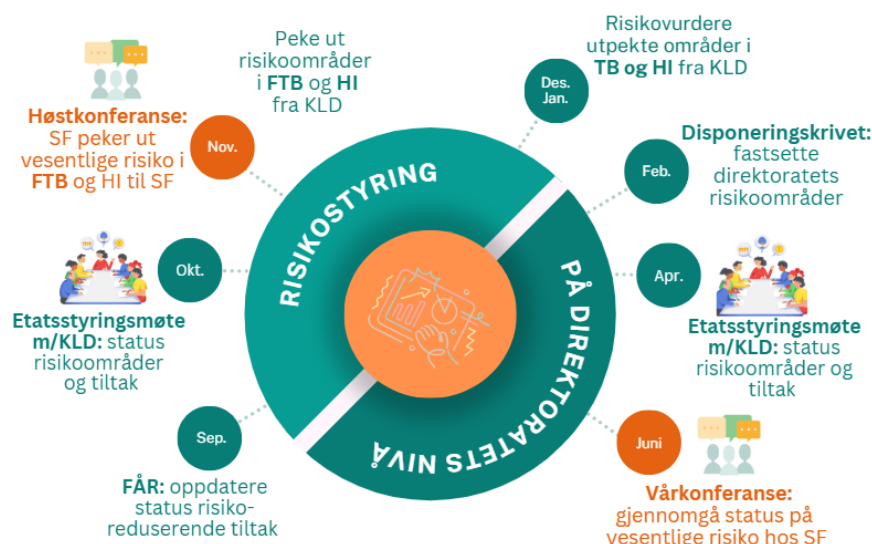
Det er også risiko knyttet til oppfølgingen av resultatmålet i statsforvalterens tildelingsbrev om å sikre god regulering av forurensningskilder som skaper eutrofiering. Her vises det til omtalen under P18 i denne rapporten, og at statsforvalterne har fått flere stillinger for å styrke arbeidet med avløp rundt Oslofjorden.

Restanseprosjekt akvakultur

Statsforvalteren i Nordland (SFNO) har over lengre tid hatt store utfordringer med økende aktivitet i oppdrettsnæringen og det har ført til betydelige restanser på fagområdet i SFNO. Statsforvalteren har iverksatt flere tiltak for å møte utfordringene, bl.a. styrke bemanning, men det tar tid før disse gir betydelig effekt. Statsforvalteren har derfor i samråd med Miljødirektoratet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) og Klima og miljødepartementet (KLD) besluttet å etablere et restanseprosjekt for behandling av akvasaker.

Regjeringen bevilget 2,5 millioner kroner til SFNO i RNB for å bidra til dette. Alle de fem andre akvafyllkene deltar i prosjektet som vil bidra til å korte ned ventetid og saksbehandlingstid for næringen i Nordland, og vi forventer at restanseprosjektet også vil bidra til å sikre enhetlig praksis i denne type saker i hele landet.

Når det gjelder det videre arbeidet med risikostyring av statsforvalteren, vil vi som nevnt innledningsvis fortsette å koble sammen vår egen risikostyring med risikostyringen i embetene. Dette bidrar til en mer helhetlig og koordinert tilnærming til risikohåndtering i vår styring, og vi kommer til å ha fokus på dette også i 2025:

5. Oversikt over gjennomførte og påbegynte evalueringer i året og planlagte evalueringer kommende år.

Gjennomførte evalueringer i 2024:

- Refusjonsordningen for f-gasser
- Ordningen for bevaring av viktige friluftslivsområder gjennom sikring
- Produktregisteret

Direktoratets prioriterte evalueringer i 2025 (leveringsfrist vil kunne strekke seg ut over dette):

- Merkevaren Norges nasjonalparker (oppdrag i foreløpig tildelingsbrev).
- Evaluere tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige arter (oppdrag i foreløpig tildelingsbrev, frist er satt til desember 2026).

- Klimatilpasningsnettverkene for kommunene
- Direktoratets veiledning på nett

6. Høstbare viltressurser

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har etatsstyringsansvaret for Miljødirektoratet på området høstbare viltressurser. Miljødirektoratets årsrapport skal, med henvisning til tildelingsbrev fra LMD, omfatte overordnet rapportering knyttet til forvaltningen av høstbare viltressurser. Årsrapporten skal også sendes til LMD elektronisk (postmottak@lmd.dep.no).

Ut over det som tas inn i årsrapporten, skal Miljødirektoratet med utgangspunkt i oppgavene i tildelingsbrevet gi en faglig rapportering på forvaltningsområdet høstbare viltressurser direkte til LMD.

Med henvisning til Landbruks- og matdepartementet sitt tildelingsbrev til Miljødirektoratet, rapporterer vi her overordnet på forvaltningen av høstbare viltressurser.

Regjeringen besluttet 16. mars 2023 at årsverk og oppgaver knyttet til forvaltning av høstbare viltressurser flyttes fra Miljødirektoratet i Trondheim til Landbruksdirektoratet i Steinkjer. Faglige, økonomiske og administrative konsekvenser av dette er vurdert i 2023.

Miljødirektoratet deltar i prosjektgruppa til departementenes arbeid med en gjennomgang, systematisering og modernisering av viltloven til ny viltressurslov.

Arbeidet med ny strategi for forvaltning av hjortevilt ble fra Miljødirektoratets side sluttført i desember 2024, og i tråd med brev av 17. oktober 2024 fra Landbruks og matdepartementet oversendt Landbruksdirektoratet for videre oppfølging.

Dårlig tilstand i seks av ti nasjonale villreinområder utløste arbeidet med tiltaksplaner i 2023 for å bedre kvaliteten. Forslag til tiltaksplaner fra Statsforvalteren ble oversendt til KLD høsten 2023, og direktoratet har i løpet av 2024 bistått departementet med bearbeiding av forlagene til tiltaksplaner for seks villreinområder.

Arbeidet med å begrense, og om mulig utrydde klassisk skrantesjue, fortsetter. Miljødirektoratet samarbeider tett med Mattilsynet om kartlegging og tiltak for å avdekke eventuelle nye tilfeller av klassisk skrantesjue og gjennomføre forebyggende tiltak for å hindre smitte.

Miljødirektoratet jobber med tiltak for å begrense interesse- og arealbrukskonflikter knyttet til tette hjortebestander. Til sammen 93 kommuner søkte og fikk innvilget dispensasjon til å tildele kvotefri avskyting på hjortekalv i 2024. Det var tredje året dette ble gjennomført og for hvert av disse årene har det vært en økning på ti kommuner som har søkt.

Gjennom tilskudd til vilttiltak og tilskudd til tiltak for å gi barn og unge økt forståelse av utmarksressurser, har vi økt kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av viltressursene, og bidratt til å fremme jaktbasert friluftsliv og vilt som en høstbar ressurs.